

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/188/2015
Identifikačné číslo spisu: 6014201272
Dátum vydania rozhodnutia: 13.12.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6014201272.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: Y. O., nar. XX.XX.XXXX, W. XXXX/XX, Z. Z., zastúpená: JUDr. Alena Babišová, advokátka, Pestovateľská 2682/18, Banská Bystrica, proti odporcovi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 19.06.2014 o vdovskom dôchodku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/272/2014-34 zo dňa 06.05.2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky konanie p r e r u š u j e do rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o návrhu o súlade ustanovenia § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov s článkom 39 ods. 1 a článkom 55 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 20Sd/272/2014-34 zo dňa 06.05.2015 potvrdil rozhodnutie odporcu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 19.06.2014 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporcu“) a navrhovateľke nepriznal právo na náhradu trov konania.

Napadnutým rozhodnutím odporcu bola podľa § 74 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietnutá žiadosť navrhovateľky zo dňa 16.10.2013 o vdovský dôchodok s odôvodnením, že ku dňu 31.01.2010 nezískal jej zomretý manžel obdobie dôchodkového poistenia v rozsahu najmenej 15 rokov, nakoľko získal iba 3 roky a 350 dní obdobia dôchodkového poistenia. Odporca súčasne poukázal na § 60 ods. 3 a § 255 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. konštatujúc, že podľa potvrdenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zo dňa 17.02.2014 mala navrhovateľka pre nárok na vdovský výsluhový dôchodok zhodnotenú dobu služobného pomeru zomretého manžela od 31.03.1977 do 27.03.1979, od 15.08.1979 do 30.06.1993, od 01.07.1993 do 31.12.1999 a od 01.01.2000 do 31.12.2009, preto jej uvedené doby pre nárok na vdovský dôchodok nehodnotil.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku poukázal na to, že navrhovateľka na pojednávaní predložila

krajskému súdu kópiu rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/138/2011 zo dňa 22.08.2012, ako aj Správu o právnom stave vyplácania starobných dôchodkov pre bývalých vojakov a policajtov, ktorá bola predložená na rokovanie výboru Národnej rady SR pre sociálne veci. Navrhovateľka na základe predložených materiálov žiadala napadnuté rozhodnutie odporcu zrušiť z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci s tým, aby bolo uložené odporcovi opätovné prehodnotenie jej nároku na vdovský dôchodok. Odporca na pojednávaní navrhol napadnuté rozhodnutie potvrdiť ako vecne správne poukazujúc na skutočnosť, že navrhovateľka nespĺnila podmienky stanovené zákonom č. 461/2003 Z. z., a to v § 74 ods. 1 v spojení s § 60 ods. 3 a § 255 ods. 6. Ďalej krajský súd citoval § 60 ods. 3, § 255 ods. 6 a § 74 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. V konaní bolo nesporné, že nebohý manžel navrhovateľky bol ku dňu smrti poberateľom výsluhového dôchodku a navrhovateľke bol rozhodnutím Ministerstva vnútra SR č. p.: SRLZ-43.318-6/SZ-2010 zo dňa 23.03.2010 priznaný vdovský výsluhový dôchodok od 31.01.2010 vo výške 410,73 eur mesačne. Krajský súd v tejto súvislosti uviedol, že pre nárok navrhovateľky na dávku po nebohom manželovi je relevantný charakter dôchodku, ktorý poberal nebohý ku dňu smrti, resp. na ktorý by mal nárok. Vzhľadom na to, že nebohý manžel navrhovateľky ku dňu smrti nebol poberateľom starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku; ku dňu smrti nespĺnil podmienky nároku na starobný dôchodok, resp. invalidný dôchodok a nezomrel v dôsledku pracovného úrazu, resp. choroby z povolania, navrhovateľke nevznikol nárok na vdovský dôchodok. Požiadavka navrhovateľky započítať do doby dôchodkového poistenia celú dobu dôchodkového poistenia nebohého manžela nemá oporu v zákone ani v predložených dokladoch. Predložený rozsudok Najvyššieho súdu SR rieši prípad priznania starobného dôchodku poistencovi, ktorý splnil podmienky pre priznanie starobného dôchodku v zmysle § 174 ods. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej aj len „zákon č. 100/1988 Zb.“) a § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., pretože dosiahol dôchodkový vek XX rokov a k XX.XX.XXXX vykonával viac ako 17,5 roka službu v II. kategórii funkcií. V danom prípade aj pri zohľadnení celej doby poistenia, t. j. doby získanej v osobitnom aj všeobecnom systéme nebohý manžel navrhovateľky nespĺňa druhú podmienku pre priznanie starobného dôchodku ani podľa zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., a to dôchodkový vek, pretože zomrel vo veku 51 rokov. Z uvedeného podľa krajského súdu vyplýva, že aj pripočítaním doby služby nedôjde k zmene charakteru dôchodku, ktorý zostane výsluhovým dôchodkom, ktorý zakladá navrhovateľke nárok na vdovský výsluhový dôchodok, ktorý jej aj bol priznaný.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie navrhujúc, aby odvolací súd zrušil rozsudok krajského súdu a zmenil napadnuté rozhodnutie odporcu a jej návrhu v celom rozsahu vyhovel, resp. aby rozsudok krajského súdu a napadnuté rozhodnutie odporcu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a aby odporcovi uložil povinnosť zaplatiť jej trovy právneho zastúpenia vo výške 218,76 eur do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Uviedla, že jej nebohý manžel V. O. bol nepretržite zamestnaný viac ako 36 rokov, pričom ako príslušník Policajného zboru (ďalej aj len „PZ“) odpracoval 16 rokov v II. kategórii funkcií, 6 rokov v I. a posledných 10 rokov v III. kategórii funkcií. Služobný pomer v PZ ukončil dňom 31.12.2009 a od 01.01.2010 mu bol priznaný výsluhový dôchodok, ktorý poberal do 31.01.2010, kedy zomrel. Rozhodnutím Ministerstva vnútra SR č. p.: SRLZ-43.318-6/SZ-2010 zo dňa 23.3.2010 bol navrhovateľke priznaný od 31.01.2010 vdovský výsluhový dôchodok v sume 410,73 eur. Navrhovateľka je toho názoru, že § 60 ods. 3 a § 255 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. sa nemôžu aplikovať na posúdenie vdovského dôchodku podľa všeobecných predpisov sociálneho poistenia. Pre výpočet výsluhového dôchodku bola Ministerstvom vnútra SR zhodnotená aj doba základnej vojenskej služby jej nebohého manžela od 31.03.1977 do 27.03.1979 v II. kategórii funkcií. Od 01.01.2010 bol jej manželovi priznaný výsluhový dôchodok, ktorý poberal do svojej smrti, t. j. jeden mesiac. Rozhodnutie o jeho priznaní mu však nebolo možné doručiť do jeho rúk, nakoľko bol z dôvodu vážneho onkologického ochorenia hospitalizovaný v nemocnici, pričom v dôsledku choroby zomrel dňa 31.01.2010 a následne bol navrhovateľke priznaný vdovský výsluhový dôchodok. Ďalej navrhovateľka uviedla, že okrem doby zhodnotenej pri priznaní výsluhového dôchodku nebohého manžela ako príslušníka PZ tento ku dňu smrti získal aj 3 roky a 350 dní obdobia dôchodkového poistenia vo všeobecnom systéme. Mala za to, že nárok na vdovský výsluhový dôchodok, ktorý jej bol priznaný a nárok na vdovský dôchodok, ktorý jej bol odporcom zamietnutý, sú dva od seba nezávislé nároky, ktorých podmienky by mali byť prehodnotené samostatne. Aj keď jej nebohý manžel nespĺnil podmienku

získania viac ako 15 rokov poistenia vo všeobecnom systéme podľa § 72 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., pre posúdenie z hľadiska výpočtu vdovského dôchodku mala byť zo strany odporcu zohľadnená celá doba služby nebohého manžela v PZ, kde odpracoval viac ako 32 rokov. Navrhovateľka mala za to, že priznanie výsluhového dôchodku, resp. vdovského výsluhového dôchodku podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 328/2002 Z. z.“) nevyklučuje, aby obdobie výkonu služby policajta nebolo považované za obdobie dôchodkového poistenia podľa zákona č. 461/2003 Z. z., ktoré je významné pre zistenie výšky dôchodku. Nesúhlasila s tvrdením krajského súdu, že jej požiadavka započítať do doby dôchodkového poistenia celú dobu dôchodkového poistenia jej nebohého manžela nemá oporu v zákone, ani v preložených dokladoch. Na podporu svojho tvrdenia poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7So/125/2009, 7 So/138/2011, 9So/138/2011. Kým zákon č. 461/2003 Z. z. upravuje nároky poistencov zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia a jeho cieľom je zabezpečiť, aby doby poistenia boli poistencovi riadne zohľadnené pre vznik nároku na dávky podmienené dosiahnutím veku alebo nepriaznivým zdravotným stavom, osobitné právne úpravy, používané v osobitnom systéme sociálneho poistenia obsahujú len úpravu, ktorá zabezpečuje užší okruh dávok sociálneho zabezpečenia a zohľadňuje ako dobu poistenia iba dobu služby (prípadne náhradnú dobu výkonu služby). Osobitný systém (zákon č. 328/2002 Z. z.) neobsahuje úpravu starobných dôchodkov, sirotských a vdovských dôchodkov, ktoré by zohľadňovali dobu ich poistenia v celom rozsahu, a to aj v civilnom zamestnaní, ale obsahuje len úpravu výsluhových dôchodkov, sirotských výsluhových dôchodkov, vdovských výsluhových dôchodkov a invalidných výsluhových dôchodkov, z čoho plynie záver, že poistenci osobitného systému sociálneho zabezpečenia sú vylúčení z pôsobnosti zákona č. 461/2003 Z. z. len v rozsahu, zodpovedajúcom dobe poistenia v osobitnom systéme, ale nie v časti, upravujúcej nárok na starobný, predčasný starobný, invalidný, sirotský, vdovský alebo vdovecký dôchodok. Postup, pri ktorom sa príslušníkom v prípade vzniku nároku na výsluhovú dávku vo všeobecnom systéme nehodnotia všetky doby poistenia, právna úprava, pri ktorej došlo k odčleneniu dôchodkového zabezpečenia príslušníkov do osobitného systému, nemala za cieľ. Svedčí o tom aj znenie § 274 zákona č. 461/2003 Z. z., upravujúce zachovanie nárokov, vyplývajúcich zo zaradenia zamestnaní do zvýhodnených pracovných kategórií (I. a II. kategórie funkcií). Akákoľvek doba poistenia by mala byť zhodnotená bez ohľadu na to, v ktorom systéme bola zaplatená a preto zastáva ten názor, že aj vtedy, ak by jej nebohý manžel nespĺnil podmienku získania viac ako 15 rokov poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia, ale získal by túto potrebnú dobu po zhodnotení poistenia v osobitnom systéme, má odporca povinnosť vykonať výpočet dôchodku s prihliadnutím na dobu poistenia v osobitnom poistnom systéme a dôchodok priznať navrhovateľke vo výške zodpovedajúcej rozsahu poistenia vo všeobecnom systéme. V opačnom postupe odporcu by sa doby poistenia poistenca vo všeobecnom systéme stratili a neboli by v žiadnom zo systémov zohľadnené, čo nezodpovedá ani zámeru zákona. Inak odporca núti poistencov, poistených aj v osobitnom poistnom systéme, aby vykonávali zamestnanie po splnení podmienok pre vznik nároku na starobný dôchodok po dosiahnutí ich zvýhodneného dôchodkového veku, čo nie je prípustné.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu z dôvodu jeho vecnej správnosti. Dôvody, ktoré uviedla navrhovateľka v odvolaní, nepovažoval za opodstatnené. Krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého ju náležite právne posúdil, pričom nezistil nezákonnosť napadnutého rozhodnutia odporcu. K námietkam navrhovateľky uvedeným v odvolaní odporca dodal, že sa k nim vyjadril v písomnom vyjadrení zo dňa 22.09.2014, ktorého sa v plnom rozsahu pridržiava.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S.s.p. odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V inej veci, vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 9So/138/2014 a týkajúcej sa danej problematiky, t. j. potrebnej doby dôchodkového poistenia pre vznik nároku na invalidný dôchodok, Najvyšší súd Slovenskej republiky dňa 29.11.2016 podal na Ústavný súd Slovenskej republiky návrh na začatie

konania o súlade ustanovení § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. s článkom 39 ods. 1 a článkom 55 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 16/2017 zo dňa 11.10.2017 bol uvedený návrh najvyššieho súdu prijatý na ďalšie konanie.

Podľa § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p., súd konanie preruší, ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť. Rovnako postupuje, ak tu pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná; v tom prípade postúpi návrh ústavnému súdu na zaujatie stanoviska.

Vzhľadom na vyššie uvedené najvyšší súd v súlade s § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p. konanie o odvolaní navrhovateľky prerušil do rozhodnutia ústavného súdu v konaní o súlade ustanovení § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. s článkom 39 ods. 1 a článkom 55 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa § 111 ods. 1 O.s.p., ak je konanie prerušené, nevykonávajú sa pojednávania a neplynú lehoty podľa tohto zákona. Ak sa v konaní pokračuje, začínajú lehoty plynúť znova.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 druhá veta O.s.p.).